

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
Hirdetések mérsékelt árak szerint.
 A lap megjelenik minden osz-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: Arpád-ut. 20.
 hova a lap anyagi részét illető köz-
 lemények és előfizetési penzek küldendők
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk, a »Közérdek« f. é. február hó 1-én ötödik évfolyamának az első negyedébe lépett s amely szerényen és öntudatosan tekinthet vissza múltjára, ép oly szerényen és bizalommal tekint a jövőbe.

Két köteleltséget vállalt a múltban magára s ezt a két köteleltséget lelkiismeretesen fogja a jövőben is teljesíteni.

E két köteleltség: **a tárgyilagosságot és a valódi szabadelvűség hirdetését.**

Két czél: **tűzött ki maga számára a múltban s e két czélnek az elérésére szenteli minden erejét a jövőben is.**

E két czél: **a község és a társadalom egészséges fejlődésének az előmozdítása.**

E két köteleltséget teljesítve, e két czél felé törekedve a »Közérdek« mindenkor és mindenki vel szemben megtartotta a jó izlésnek, a tapintatnak s az irodalmi műveltségnek a hangját s ezt, a jövőben sem fogja megváltoztatni. Éppen azért Ujpest lakosainak csak olyan érdekeiért emeli fel szavát, amelyek jogosak, méltányosak s a közös érdekeibe nem ütköznek; s éppen azért a kelte értékre szállit le minden jogtalan igényt, minden önérdék sugallta ténykedést s igaztalan eljárást!

A »Közérdek« tehát csak azon polgártársaknak a támogatására számít, kik az igazságnak és a valódi szabadelvűségnek, a műveltségnek és a valódi testveriségnek a barátjai és hívei. Ezek támogatását és pártfogását kerjük ez alkalommal is midőn új előfizetést nyitunk.

Lapunk előfizetési ára:

egy évre	8 kor.,
fél évre	4 kor.,
három hónapra	2 kor.,

TÁRCZA.

A háziasság dicsőítése.

(Folytatása és vége.)

A háziasság főkövetelményének tartom, hogy a nő otthonát mindenek fölött szeresse, legyen ez az ő igazi világa és vezesse ama tőrekvés, hogy abban mindenki jól érezze magát. Kövessen jó beosztást leendői mellett; kedvelje az igénytelenséget, takarekossággal párosult rendszeretettel bírjon.

Korán kelve, ő legyen a rugó, mely az egész gépezetet mozgatja. A minden legkisebbre kiterjedő gondosságot jellemzőleg hallottam mondani, hogy a jó háziasszony — otthonának minden zugában reggelenként megcsörgeti az ő kulcsos kosarát.

Rudnay Józsefné.

Már kételkedtem abban, hogy a mai világban valaki a »háziasság«-ról elmélkedjék, és a nélkül, hogy elítelném az ellenkező áramlatot, úgy gondolkozom: hála legyen az Alkotónak, hogy en állandóan bírom, érzem és élvezni tudom a háziasság teljes nyugalalmát. Pedig ezt nem az öreg kor mondhatja velem, hanem kora ifjúságomtól kezdve a háziasság követelmé-

mely összeg a lap kiadóhivatalába, Fuchs Antal könyvnyomdájába, Ujpest, Arpád-út 20. szám küldendő.

Hazafias tisztelettel:

a »Közérdek« szerk.- és kiadóhivatala.

Uj városrész alapítása.

Ujpest, február hó 8-án.

Ujpest község földesura, gróf Károlyi Sándor, a Váci-úton, a Vasut-utca bal oldalán s a Gyáli-tó körül fekvő telkeit házhelyekre kívánja felosztani.

A házhelyek száma nyolczszázhat, ami annyit jelent, hogy egy egész új városrész-, mondhatnók egy egész új város alapításával akarja községünket most boldogítani.

Ez az egy szótagu »most« szócska, bármilyen igénytelen is magában véve, nagy és fontos szerepet játszik ennek a kérdésnek az eldöntésében, mert ennek a szócskának a nyomán, önkéntelenül is előtérbe nyomul az a kérdés: vajjon Ujpest fejlődési igényeinek megfelelő-e, vajjon községületet képez-e egy új, 806 házhelyből álló városrésznek az alapítása?

Szomorú, de megdönthetetlen tény az: hogy e kérdésekre nem lehet mással, felelni, mint egy határozott *nem*-mel!

Akinek ugyanis szeme van: az látja, hogy községünk fejlődése a szó szoros értelmében megakadt; az építkezési engedélyek fehér holló számba mennek, s még toldalék-épületeket is alig épít valaki, nem hogy új házakat építene; nem épít pedig azért, mert a meglévő házak üres lakásai éppen olyan ijesztő mérvben szaporodnak negyedévről-negyedévre, mint amily mérvben fokozódik

azon lakosok száma, akik a házbért nem tudják megfizetni.

Akinek füle van: az bizonyára nemcsak azokat a panaszhangokat hallja, a melyeket a munkahiány, az ipar és kereskedelem pangása, az élelmiszerek drágasága sajtolt ki a gondok alatt görnyedő családapák kebeléből, de hallja azokat a kifakadásokat is, amelyek a közterhek elviselhetetlenségét elég hangosan s itt-ott elég drasztikusan tolmácsolják, pedig minden komolyan és tárgyilagossággal adó-fizető polgár tudja, hogy a község előjárósága és képviselőtestülete csak a multak mulasztásait pótolja, s e mulasztások közül is csak olyan alkotásokat léptet életbe, csak olyan intézményekre költsékezik, amelyek már mellőzhetlenek, nélkülözhetlenek és tovább el nem odázhatók.

És ilyen sanyaru viszonyok között akar Ujpest földesura egy új városrészt alapítani, ilyen inséges állapotok között akarja a községet a lelketlen spekulánsoknak áldozatul dobni?

Igaz, hogy a földbirtokos grófnak joga van telkeinek a felosztásához, de igaz az is, hogy Ujpestnek is joga van a község tönkretetését teljes erejéből s minden törvényes eszközzel megakadályozni; de igaz az is, hogy a község előjáróságának és képviselőtestületének is kötelessége a mostani háztulajdonosok érdekeit megvédeni. Már pedig ez az új városrész alapítás s ennek az alapításnak, illetőleg a gróf Károlyi Sándor által szándékolt telekfelosztásnak az engedélyezése nemesak a mostani háztulajdonosok létét fenyegetné végveszéllyel, hanem a község egyetemét is,

Miért van annyi erkölcstelenség a görög mihológiában? Azért, mert a szep istenasszonyok nem voltak elfoglaltva a háztartás gondjaival. Ha a konyhával és a nagymosással is törődtek volna valamiesket, aigha sokkal tisztességesebben nem viselik magukat.

Szomaházy István.

Hogy mit tartok a háziasság főkövetelményének? A munkásságot. — Legyen az asszony az ő urának legelső, leghívebb és legerősebb dolgozó társa. Mellekes, hogy agyuk veleje és kezök más-módon farad. Céljok egy, hát munkájok és munkájok érdeme is azonos. »Fertle az élet gondja«. Az asszony meg az az áldott köteleltség, hogy ezt a gondot megkönnyítse. Szeretettel, okosságával, bátortásával; és kedves otthon feremtesével, tehát mindazzal, a minek bölcs hirdetője és tanítója a »Háztartás«: az izléses butortól az izletes eledelig.

Tóth Béla.

Mint affele agglegény, csak a mások boldog otthonát dicsérhetem; de alig varom, hogy mások dicsérhessek az enyémet — ha ugyan lesz rajta valami dicsérni való.

Ambár más mindegy lát valami dicsérni valót. A ki kint van, mind bekívánczik; a ki pedig bent van, nem mer szólni, hogy jobb odakiint.

Dr. Vértessy Gyula.

nyei szerettek meg számomra az erőt, a megölegetést, sőt az ihletet a művészpályám betöltésére is. Mert az igaztalan zaklatott helyzet tönkretett volna idegeimet, talán életemet. Mondhatom tehát, hogy szerény otthonom kedvele, házirendemenk folyton szemmel kísért figyele, családombnak edes gondozása mellett csak annyi időm maradt a társadalmi örömekre, a mennyi nekem tulajdonképen kívánatos és modomhoz képest szükséges volt. Többre nem törekedtem, nem is vágytam. Ez az en háziasságom hite.

Szerdahelyiné Prielle Cornélie.

En a szeretetet tartom a legfőnek, a szeretetet minden élő és élettelen tárgy iránt, azt a makacs ragaszkodást mindahhoz, a mi az enyém, ez minden egyébb jónak a szülőanyja, a származatója. Egy háztartásban, a mely a szeretet lobogója alatt áll, nincsenek harcok. Ott minden esendes, tiszta, rendes, jó, sőt előkelő is, még akkor is, ha szegény, az érzelmeik teszik azzá. A lélek, a tiszta szeretet lebeg fölötte, áll szülőárdul alatta és megdönthetetlen a maga nagyságában; ez az en veleményem.

Rákosi Szidi.

Házias az az asszony, aki jobban ismeri a maga háztartását, mint a — barátneáját.

Nem tartom ezt főkövetelménynek, de alkövetelménynek megjárja.

Sipulusz.

a közigazgatási, köztisztasági, közegészségügyi és tűzrendészeti szükségleteknek olyan óriás költségeivel terhelné, amelyeket a község egyeteme nem volna képes fedezni s amelyek alatt okvetlenül össze kellene roskadnia.

Nagyon helyesen járt el községünk közigazgatási jegyzője Zsoldos János tehát akkor, amidőn a képviselőtestület f. évi február hó 3-án tartott közgyűlésén, az előjáróság azon javaslatát terjesztette a képviselőtestület elé, hogy a telekfelosztásba csak azon esetben egyezzen bele a képviselőtestület, ha a telkek tulajdonosa, gróf Károlyi Sándor, az újvárosrészben az összes utcákat nivåba hozza, ha azokat csatornákkal ellátja, ha terekről, templom-helyekről gondoskodik; ha egy 1000 □ öles iskola-területet s legalább egy 4 holdas temető-területet is ad.

Meglehet, hogy a megváltozott politikai pártviszonyok, az igazság mérlegét inkább gróf Károlyi Sándor felé fogják hajlítani e kérdésben, mint Ujpest községe felé, de a fenti feltételeket ép oly kevéssé téveszthetik szem elől a megyei törvényhatóságnál és a belügyminisztériumnál, mint a hogy nem mellőzheti azokat az a bizottság, amelyet a község képviselőtestületének közgyűlése e kérdés alapos tanulmányozására kiküldött.

Nem mellőzheti és tévesztheti szem elől senki pedig azért, mert ha csakugyan a jog, az igazság s a törvényszerűség korszakát éljük, akkor senki sem kívánhatja, senki sem engedheti meg, hogy itt egy új városrész, a réginek tönkretételével alapítsák.

Aki Ujpestnek fejlődését őszintén kívánja: az mindenekelőtt a régi háztulajdonosok javát mozdítja elő az által, hogy jutányos árakkal megkönnyíti az örök bérleti telkek megszerzését, azután gyártelepeket létesít községünkben s ezek hivatalnokaival és munkásaival addig szaporítja a lakosok számát, míg a jelenlegi üres lakások megtelnek, a jelenlegi telektulajdonosok üres telkeiket beépítik s amíg dacára ennek, újabb házakra szükség lesz: akkor, de csak akkor beszélhetünk gróf Károlyi Sándor telkeinek felosztásáról mint közsükségeletről: akkor, de csak akkor jön el az ideje az új városrész alapításának, addig azonban halált, pusztulást rejt magában a szándékba vett óriás átalakítás.

A községi képviselőtestület közgyűlése.

— F. é. február hó 3-án. —

Községünk képviselőtestületének rég volt oly érdekes és élénk közgyűlése, mint f. é. február hó 3-án, Valóságos pezsgőpohárhoz hasonlított, amelyből minden pillanatban ki akart szaladni nem ugyan a Haidük-Monopól, hanem csak az ugynevezett »Seidlitz-por«.

No de, nem az a fő, hogy mi pezsgött a pohárban, hanem az, hogy pezsgött.

A képviselőtestületnek meg a különben konzervatív elemeit is hatalmába kerítette az ellenzéki szellem, amely viharadárként ott röpkedett az »Amodeo«-féle teremben s heberkorba már a sivító hangját is lehetett hallani. Szerencsére a sötét felhők elvonultak, a vihar nem tört ki s így még a »Seidlitz-por« sem veszett kárba, sőt ellenkezőleg, meg volt az a haszna, hogy a képviselőtestületnek született ellenzéki tagjai is meggyőződhetek arról, mi-

szert a képviselőtestületnek a többsége, nem olyan fekete, mint amilyenek általában festeni szokták s egyáltalában nem követi árkonbokrón keresztül az előjáróságot, amint azt róla, elég alaptalanul híresztelik, mert bizony az még szuronyt is kész az előjáróság mellé, nek szegezni, ha javaslatait a meggyőződésével ellenkezni véli.

Az első szuronytámadást dr. Seligmann Jenő intézte az előjáróság ellen s az utczák elnevezése alkalmából tiltakozott az idegen nevek, mint p. o. az »Anonimus« használata ellen. Hasztalan igyekezett őt felvilágosítani Zsoldos közigazgatási jegyző, hogy az »Anonimus« nekünk magyaroknak nem idegen, hogy IV. Béla királyunk névtelen jegyzője, a magyar történelemírásnak az alapvető edesatyja, hogy még most uralkodó királyunk is szobrot emeltet neki: nem használt semmit, dr. Seligmann Jenő nem adott honpolgárságot »Anonimusnak«. Szerencsére a képviselőtestület nagy többsége megadta, s így az előjáróság serteletlen maradt.

Sokkal kemolyabb szuronysegezés számba ment dr. Ladányi Zsigmondnak felszólalása, aki tudni akarta, hogy melyek azon újabb megterhelhetések, amelyek a felépítendő állami iskolák fenntartásával, a község állandó terhet képezendik, amire részletes előterjesztést kívánt, s amihez Csepreghy Pál még azon figyelmeztetést is csatolta, hogy vegye az előjáróság fontolóra: vajjon beépítendőek-e a köztelkek? Erre nagyon helyesen jegyezte meg dr. Hédervári, hogy sokkal szükségesebb az iskola, mint a piac s hogy telkek vásárlásával a községet tönkre tenni nem szabad.

A legkemolyabb felszólalás volt azonban a dr. Kiss Sándoré, aki a község autonómiáját látta megsértve abban, hogy az előjáróság, a főszolgabíró végzéseit, rendeleteit tárgyalatja a képviselőtestülettel, holott a főszolgabíró csak az előjáróságnak parancsol, de a képviselőtestületnek nem, s éppen azért a szolgabíró végzéseit az előjáróság köteles tárgyalni, a képviselőtestület azonban csak az előjáróság előterjesztéseit szokta tárgyalni.

Szerencsére itt tulajdonképen csak a közgyűlés tárgysorozatának regóta megszokott hibás fogalmazásáról van szó, amin könnyen lehet segíteni az által, hogy az illető tárgysorozatpontok nem úgy kezdődnek, hogy: »A váci járási főszolgabíró« . . . hanem így: »Az előjáróság előterjesztése a váci járási főszolgabíró« . . . ; és dr. Kiss Sándor nem lesz kénytelen többé ünnepélyes óvást tenni.

A közgyűlés határozatai különben a következők valának:

1. A közoktatásügyi kormány által felépítendő 7 elemi iskola számára szükséges telkek megszerzéséhez s az iskolák fenntartásához egyhangu elvi határozattal hozzájárult a képviselőtestület s az érdemleges határozathozatal napján f. é. márczius hó 3-át tűzte ki.

E kérdés tárgyalásánál a képviselőtestület minden tagja áldozatkészségének hangsúlyozása mellett, örömmel vette tudomásul a közoktatási kormány leiratát s a közgyűlés Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő indítványára, *Wlassics Gyula* közoktatási miniszternek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott az egező kulturális kérdésnek ilyen megoldásáért, amely köszönetet küldöttség fogja a miniszternek átnyújtani. Köszönetet szavazott továbbá a közgyűlés Mady Lajos indítványára: *Wolfner Tivadar* országgyűlési képviselőnek mert az ő hathatos közbenjárásának köszönhető első sorban, hogy a községtől a minimális áldozat kérétek és *Tóth József* kir. tanfelügyelőnek, aki Ujpest iránti jóakarátát ez alkalommal is fényesen bebizonyította.

2. Gróf Károlyi Sándor váci-úti, vasut-utczai s gyáli-tői telkeinek a felosztása tárgyában, a közgyűlés a kérdés tanulmányozása céljából dr. Kiss Sándor indítványára egy bizottságot küldött ki, amely részletes jelentést fog a képviselőtestületnek tenni. A bizottság

tagjaivá: *Wolfner Tivadar* orsz. gyűl. képviselő, *Illek Vincze*, *Mady Lajos*, dr. *Kiss Sándor* és *Ladányi Zsigmond* választották meg.

3. A székes fővárosi tanácsnak, az angyalföldi vámsorompók elhelyezése tárgyában hozott határozata, örvendetes tudomásul vétetett. A váci-úti vámsorompónál tapasztalt kellemtelenségek és akadályok tárgyában pedig a közgyűlés *Wolfner Tivadar* indítványára elhatározta, hogy az előjáróság, *Rakospalota*, *Dunakesz*, *Fóth* községek előjáróságaival egyetértőleg egy indokolt előterjesztést tegyen a pénzügyminiszterhez, amely előterjesztés küldöttségileg fog átnyújtani.

4. Egy a mai igényeknek megfelelő járvány-kórház építéséhez a közgyűlés *elvéleg hozzájárult* s az érdemleges határozat-hozatalra f. é. márczius hó 3-át tűzte ki azzal, hogy a kérdéssel előzőleg az egészségügyi bizottság is foglalkozzon.

5. A községi alkalmazottakra kivett községi pótdadó törlesztet a közgyűlés f. é. január hó 1-től engedélyezte. Vegre:

6. A belügyminiszter által a tűzrendészeti szabályrendeleteken eszközölt módosításokat, a vármegyei törvényhatóságnak 1328. és 1164. sz. 1899. határozatait, a főszolgabírónak az árvíz elleni védekezés előkészítése iránti felhívását stb.; a közgyűlés tudomásul vette.

Még a napirend előtt *Zsoldos János* közig. jegyző egyszerű, de megható szavakkal emlékezett meg *Dezso Lajos* községi képviselőnek elhunytáról s a közgyűlés egyhangu hozzájárult azon indítványához, hogy a képviselőtestület részlete jegyzőkönyvileg fejeztesse ki s e jegyzőkönyv a bánatos özvegygyel közöltesse.

Első és utolsó szavam!

A nagy-idei cigányok óta senki sem pazarolt el annyi puskaport, mint amennyit a »Társadalmi Lapok« és az »Ujpesti Közlöny«: dr. *Sugár Bódog* és *Ghy Pál*, a »Közérdek«, illetőleg reám elméltöztattak, ok nélkül és ezeltalanul, lövöldözni.

Ok nélkül azért, mert ezennel és határozottan kijelentem, hogy *Dr. Andronikus* — akinek nem sokára lesz alkalma a »szep maszkját« letenni — nem én vagyok s amit ő irt, ahhoz én egy betűt sem irtam; arról pedig, hogy dr. *Sugár Bódog* urat, azzal az első, második és harmadrendű bírósággal sikerült neki tévutra vezetnie s a »Közérdek« ellen, illetőleg ellenem intézett kirohanásra készletnie, sikerült neki az arroganciát fejten találni: valóban nem teheteksigy nem is tehetek egyebet, mint hogy dr. *Sugár Bódog* ur orsz. közmondására azzal a magyar közmondással válaszolok: »Aki utoljára nevet: az nevet legjobban!«

Hogy a »Közérdek«-et nem az előfizetők, hanem mások tartják fenn: ezt az állítását dr. *Sugár Bódog* urnak, a »Közérdek« tulajdonosának *Fuchs Antal* urnak a nevében mint *rágalmat* visszautasítom.

Ami az »Ujpesti Közlöny« szerkesztőjének a kirohását illeti, az a megjegyzésem, hogy annak a kérdésnek az eldöntése: »Meddig fogja az »Ujpesti Közlönyt« szerkeszteni?«: nem tartozik hozzám. Ezt a kérdést legyen szives magával az Ur Istennel és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterrel tisztába hozni. Én a magam részéről és a »Közérdek« részéről is teljes szívemből kívánom neki, hogy az »Ujpesti Közlönynek«, az emberi kor legvégsőbb határáig ő maradjon a szerkesztője. A főmunkatársát: *Ghy Pált* illetőleg már kénytelen vagyok kijelenteni, hogy azt az előadást, amelyet ő nekem »a hivatalos és nem hivatalos« hírlapíróról tartott, éppen olyan nevetesgesnek találtam, mint amilyen nevetesges lenne, ha én, a butorok elkeszítéséről tartanék neki előadást. Éppen azért nem is tartom őt illetékesnek az en hírlapírói és lapszerkesztői működésem és jellemem megbírálására. Megbírálták azt már mások, megbíráltá maga *Jókai* is s én ezeknek és *Jókainak* az ítéletével teljesen meg vagyok elégedve. A *Ghy Pál*

bírálati már nekem, ötvenhat esztendő korbán, se nem írhat, se nem használhat.

Lelkiismeretem azt mondja, hogy hírlapírói és lapszerkesztői kötelességemet mindenkor, szerény tehetségem szerint teljesíttem s ha nem volt lealázó reám nézve az a tollharcz, amelyet egy olyan előljárással ellen folytattam a múltban, amely 40%-os pótdóval terhelte meg a község polgárságát s daczára ennek, nemcsak hogy a község fejlődését egy hajszálnyival sem mozdította elő, hanem ellenkezőleg, kártya-banknak tekintette a község pénztárát, úgy az sem lehet lealázó reám nézve, hogy most egy oly lapnak, annak a »Közérdeknek« vagyok a felelős szerkesztője, amely kellő színvonalra szállítja le az olvasó népszerűséget hajhászó demagógiának, azon előljárással és vezető férfiak ellen intézett támadásait, amely előljárással s amely vezető férfiak, a községit potadónak emelése nélkül, Ujpest fejlődését minden irányban előmozdítják s évtizedeknek a mulasztásait igyekeznek helyre hozni.

Végre, ami azt a bizonyos többször felhozott *lovagga ültetést* illeti: arra csak annyi a mondani valóm, hogy engem soha senki meg nem ütött, de igenis köztudomású tény az, hogy én másfél évtizeddel ezelőtt Müllernek Árpád-úti tőzsdéjébe, Lasz Károly es. és kir. hadnagy, továbbá Tassy Károly barátaim es tanuim kísérteben beléptem es szegény Müllert kutya-korbáccsal megkorbácsoltam, s magamnak egy általa, sajtó útján elkövetett sértésért elégtételt vettem.

Hogy Müller akkor, utánam az utczára kifutva nem lőtt le, hanem csak a kalapomat ütötte le: az valóban nagy szerencse volt reám nézve is, meg reá nézve is, mert én például meg ma is mindenkit lelőnek vagy megfojtának: a ki engem megütne.

Ez a valódi tény. Ezt bizonyították annak idejében hírlapilag tanuim is.

Hogy e tényről mindenki el fogja ismerni azt, hogy sokkal nagyobb bátorság es férfiaság kellett ahhoz, valakit kutyakorbáccsal a saját otthonában megverni, mint kell anoz az izletelenséghez, amely ebből az elégtételvevesből, lovagga ültetést csinál s azt melegített káposztaként, ismételtén kitalálja a közönségnek.

En is el tudnám mondani, kit es hol pofoztak fel; kit es melyik koreszmából penderítették ki, kit es hol neveztek el zsarolónak, elvetemültnek, becsülettráblónak anélkül, hogy ezért elégtételt szerzett volna magának; es meglehet hogy mindez, pompás csemege volna, de sokkal többre becsüldöm a sajtó általában s a »Közérdek« olvasóit es Ujpest közönségét különösen, sem hogy az ilyen szeliden szólva izletelenségekkel szorakoztassam őket, amely izletelenségek meg a mucsai lapnak sem valhatnak előnyére es tisztességre.

Érvekkal küzdjünk urak, es ne goromba személyeskedéssel: akkor nemcsak hamarabb, hanem biztosabban is fog győzni az igazság!

Ez az első es utolsó szavam.

Brankovics György.

Pénzüntézetek.

Az *ujpestvidéki takarékpénztár* részvénytársaság f. e. február hó 4-en tartotta meg dr. Hédervári Soma elnöklése mellett ez idei közgyűlést. Mután az elnök megállapította, hogy 25 részvényes 646 részvényrel van jelen s így a közgyűlés határozatkepes, rövid szavakkal üdvözölte a megjelenteket s megnyitotta a közgyűlést, amely az igazgatóság jelentését felolvasottnak tekintette s tudomásul vette, a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvenyt megadta, s a felügyelő-bizottság tisztelet-díját 1200 koronában állapította meg. Ezek után egyhangulag elfogadta az igazgatóságnak azon indítványát, hogy az alapítók kétezer darab

száz korona — részvény-kibocsajtása által 200,000 koronával, illetőleg 300,060 koronáról 500,000 koronára emeltessek, — az igazgatóságot pedig a részvény-kibocsajtás módozatának es idejének a megállapítására fel is hatalmazta. Ebből kifolyólag hozzájárult az alapszabályok módoztatásához s az igazgatóság azon indítványához, hogy az igazgatóság alapszabályszerű jutaleka 15%-ról — 5%-ra szállítsassék le s hogy az 5 éven belül fel nem vett osztalékok a tartalékalaphoz csatoltassanak. A *felügyelő-bizottság* tagjaiul tahvári Tahy István, Gerő Zsigmond, Ivánka Pál, Mady Lajos s Tuchmann Lipót újból megválasztattak. Megválasztattak továbbá választmányi tagokká: Brüll Ignác, Diamant Ignác, id. Erker András, Fischman Miksa, Fürst Lajos, Grünbaum Lajos, Lindt János, Lorbersbeck Kálmán, Mezei Dávid, Nasser Samu, Rupp József, Schein Dávid, Waldmann Henrik s Wuttke Ferencz.

A tárgysorozat lefolyása után Rupp József azt indítványozta, hogy a 3000 koronára emelt *külön* tartalékalap csatoltassék a 30,000 korona rendes tartalékalaphoz. *Zsoldos János* alelnök felvilágosításkepen kijelentette, hogy a külön tartalék egyedüli czélja az, hogy az esetleges veszteségek ne a *rendes* tartalékalapból, hanem ebből a *külön* tartalékalapból pótolhassanak, más szóval, hogy az intézet tartalékalap lőkeje értetlen maradjon s az intézetnek fizeteli tekintelye s megbízhatósága ezáltal is fokoztassék: ezek alapján kéri a közgyűléstől a *külön* tartalékalap meghagyását. E felvilágosítás után Rupp József az indítványát visszavonta s a közgyűlés az igazgatóságnak, a felügyelő-bizottságnak, az elnöknek s a tisztikárnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott s ezzel a közgyűlés véget ért. Az igazgatóság jelentéséből kiemeljük a következőket: Az intézet 1899. évi mérlege 38,883 kor. 66 fill. nyereséget mutat fel. Ebből 7500 kor. a rendes tartalékalaphoz, 1189 kor. 10 fill. a külön tartalékalaphoz csatoltatik. Az igazgatóság jutalekára alapszabályszerűen 5862 kor. 54 fill. *Osztalékra* pedig 24,000 kor. (8%-nak megfelelően részvényenként 8 kor.) fordítatik, 382 kor. s 2 fill. a jövő számlájára iratik elő. Az intézetnek vagyona: 1,740,959 kor. 50 fill. Valóforgalma: 1,491,185 kor. 40 fill. Zalogosztályi forgalma: 156,381 kor. 60 fill. Teljesen befizetett részvényalap lőkeje, az első 3000 drb. 100 kor. részvényuton: 300,000 kor. Takarék- es törstbetétei: 6,511,130 kor. 26 fill. A *szelvények a pénztárnál már f. hó 6-tól beváltak.*

H I R E K.

— **Főispán-változás Pestmegyében.** Az E. U. írja: Beniczky Ferencz főispán. a kit a Pesti Hazai Első Takarékpénztár a minap igazgatójaul választott Batthyány Géza gróf helyére, főispáni tiszteről lemond. Utódjaul Keglevich Gábor grófit es Gullner Gyulát emlegetik.

— **Az új váci püspök.** Nehai Schuster Konstantin helyére, mint az Esti Ujság ertesül, Csáky Károly gróf esztergomi kanonokot fogják kinevezni váci püspökké. Csáky Károly Manó gróf, Csáky Manó gróf fia 1852 július 24-en született Sopronban. A papi pályára az esztergomi papnevelő-intézetben készült s 1875-ben szentelték föl. Tardoskeddre került ezután segédlelkésznek, majd érseki udvari káplán s 1881-ben esztergom-királyvárosi plebános lett. Négy évvel utóbb, 1885-ben kanonoknak nevezték ki s azóta a primási udvarban élt. Mostohanóvéré, Csáky Irma grófnő, Taaffe Ede gróf. a néhai osztrák miniszterelnöknek özvegye.

— **Kétszáz korona az — upesti 48-as honvedeknek.** Az Ujpesten lakó 48-as honvedek közül tizenötön segélyezés iránti kérvényt nyújtottak be a székesfőváros tanácsához. A tanács 200 koronát szavazott meg a számukra s az összeget Ujpest község előljárássához azon kérelemmel küldte meg, hogy a folyamadók között ossza szét.

— **Bonczterem.** A törvénytseki bonczolások ezután nem mint eddig a székesfővárosban, hanem itt Ujpesten fognak végeztetni. Ennek következtében az előljárással dr. Hédervári Soma előterjesztése alapján elhatározta, hogy e czélra a hullaházat fogja sürgősen bonczteremmé átalakítani.

— **Veszi József — Ujpesten.** Veszi József országgyűlési képviselő, a jeles publicista s a

»Budapesti Napló«-nak zsenialis szerkesztője f. e. február hó 8-án felolvasást tart az upesti »Közmuvelődési kör«-ben. A felolvasó estély 8 es 1/2 órakor kezdődik. Az estély, illetőleg Veszi József felolvasása iránt az érdeklődés oly nagy, hogy a »Közmuvelődési kör« termei zsufolásig meg fognak telni.

— **Frey Gusztáv — az esküdtek elnöke.** Az esküdttörborságnak f. évi február hó 6-án volt a székesfővárosban az első tárgyalása, amelyen Galen József, halált okozó súlyos testi-sértésért két esztendei börtönre ítéltetett. Ez alkalommal Frey Gusztáv, mint az esküdtek választott elnöke, olvasta fel a verdiktet.

— **Kaszinó-bal.** (Az »Ujpesti Hírlap« mult heli számából. Irta: Koczó S. Kapható az »Ujpesti Hírlap« kiadóhivatalában. Ára 16 fillér. Javitott es bővített kiadás. Javitotta es bővítette Kx—Kx. Kapható a »Közérdek« kiadóhivatalában. Ára szintén csak 16 fillér.) Mikor a Kaszinó balra szóló meghívót megkaptam, — őszintén szólva, — a mulatság sikeréhez nagy reményeket füztem. Annál keblemellenébül lepelt meg a csalódás. Es valóban nem tudom, hogy a rendezőség pártalan közömbösséget íteljem-e el, vagy Ujpest intelligenciáját dicsérjem-e meg, amely csak akkor áll helyt kiadás dolgában, ha jótékony czélról van szó, ellenben akkor, ha e kiadások csak mulandó örömeket szereznek, tartózkodó. Vagy egyiket sem. Mert Ujpest közönségének cremje ezuttal valóban nem tett ki magáért. Kilencz órakor már — tényleg — sorfalat állt a rendezőség, az érkezőnd hölgyeket várva. 9-től fel 10-ig gyülekezett a közönség, 10 órakor pedig néhányan már el is mentek. Elcsépeltek már sok hasonlatot kertéről, virágról es Isten tudja miről, de, ha azok a hölgyek, a kik ígerkeztek, mind megjelentek volna, úgy a hölgyek koszoruja, csekély fantasiával is, Mohamed fantasztikus paradicsomához lett volna hasonlítható. Végre 10 órakor megkezdődött a táncz. Erkel Jenőnek egy új »Kaszinó csárdás«-át játszotta Balogh Józsa kiltűnő zenekara. Meg kell vallanunk, hogy Balogh talán sohasem játszott oly kedvetlenül, mint ma. A csárdásról sok mondani valónk lenne, mert szép, ropogós, talpalá való; ezuttal azonban csak annak a konstatalására szoritkozunk, hogy az ifju zeneköltő-ivadék eddig szerzett nimbusát az új csárdással növelte. A hölgyeket a nagyon izletes es csinos tánczrend nem, ellenben a termek tántogó üressége meglepte. A jelen volt kölgyek közül a következőket sikerült feljegyeznem. Sietek annak kijelentésével, hogy valamennyi hölgyet, egytől-egyik sikerült feljegyeznem — es hogy igazán nem fáradtam bele. Imz. Asszonyok: Benkovits Imréné, ifj. Erker Andrásné, Földes Károlyné, Fekete Endréné, Hoffmann Sándorné, özv. Juhász Józsefné, Kumsay Ferenczné, nemeskéri Kiss Gezáne, Lugos Hugóné, Lorbersbeck Kálmánné, Németh Gyuláné, Prónay Gyuláné, Salamon Lajosné, Szentirmay Gezáne, Tárnoky Istvánné, Tárnoky Györgyné, Vikar Istvánné, Wüsztner Henrikne, Zakariás Peterne, Vermes J.-né (Bpest), dr. Jónás D.-né. Lányok: Andreovits Paula, id. Erkel Mária, Erkel Sárika, Juhász Ida, Kumsay Honka, Lorbersbeck Roza, Vizi Henriette, Vizi Ida, Vizi Margit, Zakariás Katalin. A mulatságon megjelent Wolfner Tivadár orsz. képviselőnk is, a ki azonban csakhamar elbucszott, hogy Rákospalotára hajtasson, mivel hogy az ottani kaszinó is bálozott. Ezek után mi telhetett volna tőlem? En is haza kullogtam, hogy párnák közt almodjam Mohamed fantasztikus paradicsomáról. (Máskülönbén pedig ne epezsze Koczó J. tudósító kollegámat a bosszankodás. Velem is megesezt, — a mikor a tudósítás mestersegében még kadet voltam, hogy előre tipeltem es a tip nem vált be, de a publikumnak fel lett találva.)

— **Orvosok es gyógyszereszek köre** alakult meg f. hó 6-án Ujpesten. Elnöknek dr. Kovács Nagy Lajos, alelnöknek dr. Wolfner Jakab, titkárnak dr. Szabó Bela gyógyszerész, pénztárnoknak dr. Feldmann Gyula választott meg. Az alapszabályok kidolgozására dr. Wolfner Jakab elnökelete alatt dr. Holló Lajos es Szel Manó gyógyszerész lettek kiküldve. A körnek czélja es feladata a saját es a nagy közönség érdekeit, az egymásközi viszonyt rendezni es megvédeni, valamint a közegészségügy felett órködni. E körbe az orvosok es gyógyszereszek már nagy részt beléptek es

remélhető, hogy mindannyian — felre téve a személyes hiúságot és érzelmeiket, — be fognak lépni és a nemes ügyet egyesült erővel diadaira juttatják. Mi örömmel üdvözöljük a legujabb és legszükségesebb kört.

— **Tanítók balja.** Az ujbpesti tanítók m. hó 23-án tartott értekezletükön elhatározták, hogy a tanítói segélyalap javára február 10-én jótékonyczelu felolvasással egybekötött táncmulatságot rendeznek. Rákosi Viktor (Sipulusz) és Benedek Elek megígérték hogy ez estén mint felolvasók fognak szerepelni. E két kitünőség felolvasása fogja tehát az estély fenyponját képezni. Illek Vincze piébánost és gondnokasági elnököt, az értekezlet díszelnöke, Kiss Bela igazgatót pedig elnökké választotta meg. Ilyen vezetés mellett és ilyen előkészületek után biztosan remélhető hogy a táncmulatság a legsikerültebbek közé fog tartozni. A rendezőség 1500 meghívót küld szét. Ugy értesültünk, hogy sokan készülnek a fővárosból is ezen élvezetes estén részt venni.

— **Tiszteletjegy megváltása.** A tanítók zártkörű s felolvasással egybekötött táncestélyének rendezősége tiszteletjegyet küldött a közseg előljáráóságának, a melyet az előljáráóság 10 koronával váltott meg.

— **Csokoláde-bal.** Ne tessék kerem e hírnek czimét szöszerint érteni. A csokoláde-nak csak annyi köze van e bálhoz, hogy f. é. február hó 10-én, a Colosseum összes helyiségeiben az ujbpesti »Magyar Bisquit és Csokoláde-gyár« alkalmazottjai rendezik, akik a mulatságon résztvevő hölgyeket »Szecessios« meglepetésben részesítik. Hogy a meglepetés nem lesz-e valami csokoláde-különlegesség, azért nem merünk jót állani, de hogy a honvéd-zenekar mellett pompásan fognak mulatni azok, akik személyjegyüket 1 korona és 20 filléért, családjegyüket 2 korona és 40 filléért megváltják: azért kezeskedik a rendezőség, a mely a szünóra alatt még a »Vihar« dalos kört is felvonultatja, a mely most van alakulóban s a bál alkalmával mutatja be magát legelőször. A bál tiszta jövedelme a gyár szegényebb sorsu munkásainak a javára fordítatik s már ezért is pártolásra méltó.

— **Bohócz-estély.** A »Danubius Daloskör« f. é. február hó 17-én az ujbpesti »Közművelődési kör« összes helyiségeiben, a saját pénztára javára hangversenynyel egybekötött bohócz-estélyt rendez. A hangversenyt Burghardt Robert karmester vezeti, a zenét a 32-ik gyalogezred zenekara szolgáltatja. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj: Személyjegy 2 korona 40 fill., családjegy 3 korona 60 fill. Jegyek a Danubius gyárban a kör pénztáránál Droschitz Antalnál és este a pénztárnál kaphatók. Minden megjelenő köteles bohócz-jelvenyt vagy legalább bohóczsípát viselni, mely szinten a pénztárnál lesz kapható. A hangverseny műsora: 1. Farsangi riadó, kar, zenekar kísérettel. Boildientől. 2. Mariskám, kar. Krahlól. 3. A dal hatalma, vagy zeneertő egész a bakterig. Tréfas hármás, Heinzelől. 4. Boho polka, kar, zenekar kísérettel Storktól. 5. Oriás négyes. Schildtől. 6. Délibáb, kar, zenekar kísérettel, Kormanutól.

— **Ismerkedési estély.** Az »Országos művezetők« ujbpesti egyesülete f. é. február hó 8-án este 8 órakor. özv. Friedmann Józsefné vendéglő helyiségeben (István-utca 19. sz.) hangversenynyel egybekötött ismerkedési estélyt rendez. Az estélyen vendégek is szívesen láttatnak.

— **Az ujbpesti kereskedő- és iparos-ifjak önművelődési köre** mult vasárnap tartotta meg Wagner Jenő alelnök elnöklése mellett rendes évi közgyűlését. A titkári, pénztári s könyvtári jelentések tudomásul vétele után az új tisztikar választatott meg. Elnök lett: Szilágyi István; első alelnök: T. Kálmán János; második alelnök: Vértési Sándor; titkár: Freyler A. István; jegyző: Berczel László; pénztárnok: Grünwald Gyula; ellenőr: Lukácsics Károly; könyvtárnok: Szekely Bela; háznagy: Szedlacek Béla; számvizsgáló: Kollóráth János, Galgóczy Miklós és János. Választmányi tagok: Berger Lajos, Mészáros Ferencz, Gazdácska Lajos, Szilágyi Pál, Martonovics Zsigmond, Wagner Jenő, Weisz Antal, Ugró Bálint, Huber Ármán, Straszner Mór, Ringer Bernát s Wiederker Vilmos. A kör helyisége f. é. február hó 1-től a Colosseumba tételtt át.

— **Értesítés.** Az »Ujbpesti Iparos Ifjak kör«-nek tagjai lapunk utján is értesítetnek, hogy a második táncmulatság a körben f. é.

február hó 1-én megnyílt. Beiratások szerdán és szombaton este 8—10 óra közt s vasárnap 3—8 óra közt eszközöltetnek. A tánczórak szerdán este 8-tól 10-ig s vasárnap este 5-től 9-ig tartatnak. Minden vasárnap 3-tól 5-ig tudományos fölolvadás van. Hétfőn este 8-tól 10 óráig sakkjáték s azonkívül egy igen szép könyvtár áll díjmentesen a tagok rendelkezésére

— **Országos vásárok.** Az ujbpesti országos vásárok a folyó 1900. évben február hó 18-án, május hó 20-án, július hó 22-én és október hó 21-én fognak megtartatni. A rendes heti vásárok pedig minden vasárnap, kedden és pénteken tartatnak.

— **Betörés.** Pillér Nándor asztalosnak az Árpád-ut- és Rózsa-utca sarkán levő lakásából f. hó 3-án valami ügyes betörők: 2940 korona készpénzt, három kek, piros és fehér köves gyűrűt s két arany lánczot elloptak.

— **Sobanya Ujbesten.** Az államkincstár megbízásából Andrejka József szobrász-tanár, Tavasz-utca 20. sz. alatt levő műtermében, gipszbe faragva elkészítette a miniature a maros-ujvári állami sobánya-telepet, melyet már utnak is indítottak a párizsi kiállításra. A kik látták, a szakértők, elismerőleg nyilatkoznak a művész ezen újabb produktumáról.

— **Halálozas.** Polyák Ambrus a gödöllői szolgabíró f. hó 7-én reggel 26 éves korában jobb létre szenderült.

— **A potfogyasztási adó.** A miniszterium jóvágyta a közseg ide vonatkozó szabályrendeletet. Ennélfogva a következő közsegi adópotlekok fognak szedetni: Bor után hectoliterenként 1 korona 34 fillér. Bormust után 1 korona. Marhak után darabonként 2 kor. 52 fill. Borju után 42 fill. Juh, kecske, ürü, birka stb. után 16 fillér. Barány es malacz után 10 fillér. Sertés után 20 kilogramm 32 fillér s 20 kilogrammon felül 63 fillér. Vágott marha után 100 kilogrammonként 94 fillér. Szesz-

italok után hectoliter fokonként 10 fillér, ahol hectoliter fok meg nem állapítható, literenként 8 fillér. A szabályrendelet életbeléptetésén és a szükséges szervezeseken most munkálkodik az előljáráóság.

— **Az árviz-védgát** építésére f. év vegeig halasztást adott a megye alispánja. E halasztási engedely daczára azonban kívánatos volna, ha az előljáráóság most építené fel a védgátakat, mert a munkaerő most olcsóbb s azután a minden évi kiadásokat ideje volna már egyszer megszüntetni.

— **Az ujbpesti kereskedők és szatocskok** ipartársulatának előttünk fekszik az 1899-ik évi jelentése, a melyből örömmel látjuk, hogy e társulat nemcsak hogy a kezdeményezes nehezségeit leküzdötte, hanem meg is izmosodott s a társulat érdekeit minden irányban hathatósan képviselte és védelmezte. Működésének legfontosabb eredménye azonban a »szövetkezeti sütődenek« a megalakítása, a melytől a társulat anyagi és erkölcsi gyarapodást bizton remélhet. A társulatnak ez idő szerint 170 tagja van. Bevétele 1013 kor. 74 fill., kiadása 485 kor. 18 fill. volt. Pénztári maradványa 528 kor. 56 fill. A társulat, melynek Wolfner Tivadar országgy. képviselő a díszelnöke, reméljük, jövőben már Ujbpestnek összes kiskereskedőit zászlója alá fogja gyűjteni.

— **Nepesedési mozgalom.** Az ujbpesti polgári anyakönyvezető hivatal anyakönyveibe f. é. január havában 148 születési-, 64 halálozási eset jegyeztetett be és 26 házasság kötöttet.

Kiadó lakások.

Ujbesten, Árpád-ut 105. és 107. számú házak kiadók.

Bővebb érttetítést ad Seifert Henrik és Fiai czég Budapest, VII., Dob-u. 90. sz.

Pannonia-kávéház

Ujbpest, Árpád-ut 46. szám.

Ma és minden nap nagy

Családi estély

elsőrangú művészek és művésznők közreműködésével.

1/4 11 órakor fellépte

M. Ujvári Károly urnak.

Elsőrangú művész, a magyar műszinkör rendezője és balletmestere, a budapesti közönség kedvelt mimikus és komikusa.

1/2 12 órakor

SULAMIT.

Szabad bemenet. — Reggelig nyitva.

Éjfélt után kitünő cigányzene.

Jó kávéházi italokról és ételekről, valamint pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

A n. é. közönség szíves látogatását kéri:

FELDMANN JÓZSEF

a »Pannonia« kávéház tulajdonosa.